

Verksamhetsberättelse 2023

Universitetssjukvårdens
forskningscentrum

Innehåll

INLEDNING	3
VETENSKAPLIG KOMPETENS.....	3
INRIKTNING OCH FORSKNINGSSOMRÅDEN.....	5
FORSKNINGSSTIMULERANDE AKTIVITETER	9
FORSKNINGSSTÖD OCH INFRASTRUKTUR.....	12
VETENSKAPLIG PRODUKTION	13
AKADEMISKA UPPDRAG	16
NATIONELL OCH INTERNATIONELL FORSKNINGSSAMVERKAN.....	17
INNOVATION OCH SAMVERKAN MED CIVILSAMHÄLLET.....	19
PEDAGOGISKA UPPDRAG	19
EKONOMI	21
REFLEKTIONER.....	23

Inledning

Universitetssjukvårdens forskningscentrum (UFC) hör organisatoriskt hemma inom Region Örebro län, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Område Forskning och Utbildning. UFC:s akademiska anknytning är främst Örebro universitet, som vi samverkar med inom såväl forskning som utbildning. UFC:s verksamhetsuppdrag är att ha en forskningsdrivande, forskningsstimulerande och forskningsstödjande funktion.

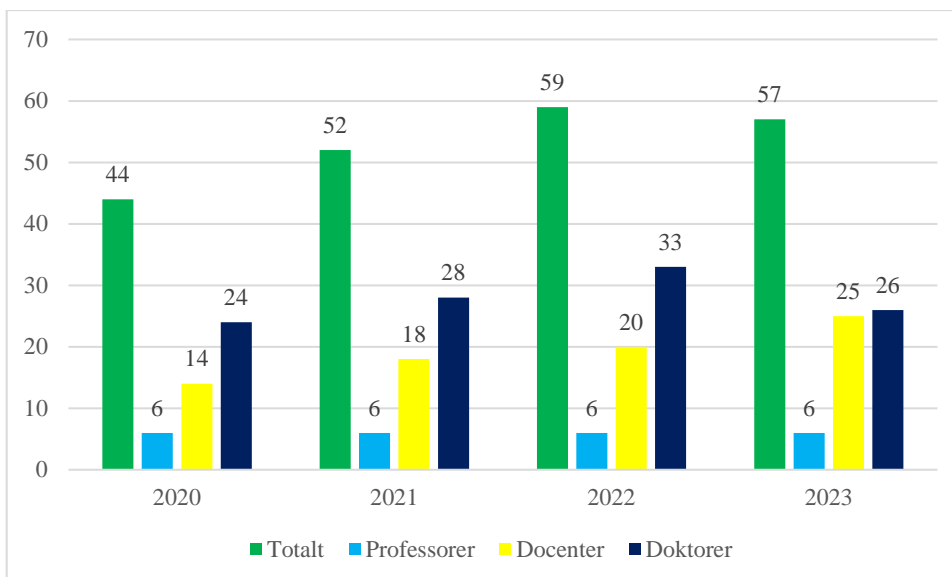
Under 2023 tillträdde Martin Eriksson Crommert som verksamhetschef. Han ersatte Kristina Arnrup. I samband med detta chefsbyte, togs beslut om att som en besparingsåtgärd inte tillsätta det vakanta förordnandet som biträdande verksamhetschef. Ledningen vid UFC bestod således vid utgången av 2023 av en verksamhetschef, en medarbetare med ledningsuppdrag och en ledningsgrupp. Av forskande medarbetare vid UFC var under 2023; 14 tillsvidareanställda på heltid varav en gick på tjänstledighet under 2023, 15 var visstidsanställda i begränsad omfattning, och ytterligare 20 har tidsbegränsade förordnanden om 10-50 procent som kombineras med tjänstgöring inom grundanställning på annan klinik. Övriga forskande medarbetare har annan intern och/eller extern finansiering av sin forskningstid. Administrationen vid UFC har under året motsvarat knappt sex heltidstjänster med forskningsstödjande, ledningsstödjande och infrastrukturella uppgifter. En administratörstjänst vakanshålls som besparingsåtgärd.

Verksamhetsberättelsen bygger dels på uppgifter från Forskningsboks slutet och dels på uppgifter från en enkät som skickats ut till samtliga vid UFC aktiva medarbetare. Enkät svar har erhållits från 79 av dessa varav 47 disputerade, 26 doktorander samt 6 administratörer.

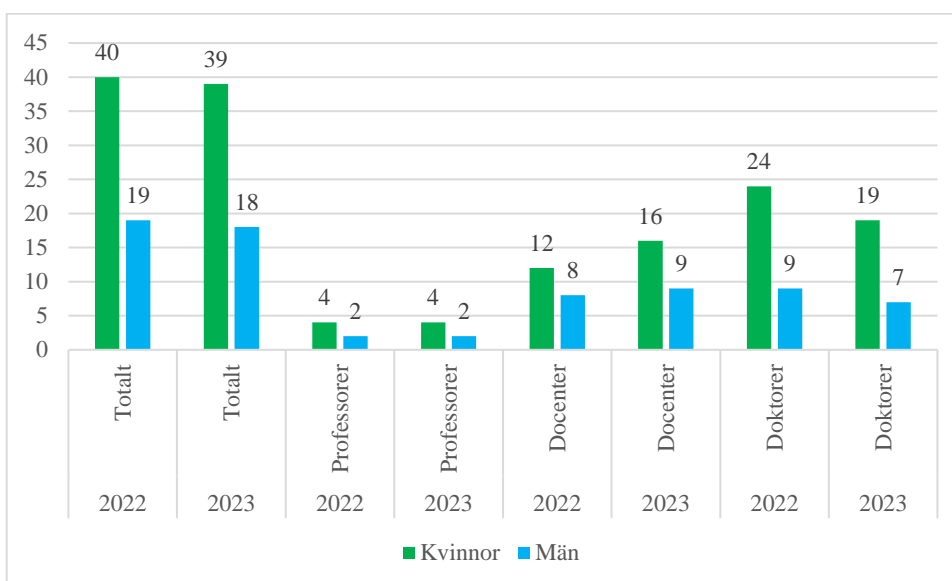
Vetenskaplig kompetens

På UFC möts forskare från olika professioner, t.ex. läkare, sjuksköterskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, beteendevetare, psykologer, folkhälsovetare och hälsoekonomer. Det skapar goda förutsättningar för samarbeten över professionsgränser. Många forskare vid UFC delar sin tid mellan klinik och forskning.

Vid årsskiftet 2023/2024 var drygt 90 personer knutna till UFC varav 57 personer var disputerade. Från 2022 till 2023 har det skett en marginell minskning av antalet disputerade medarbetare (figur 1). Bland de disputerade medarbetarna är två tredjedelar kvinnor (figur 2).

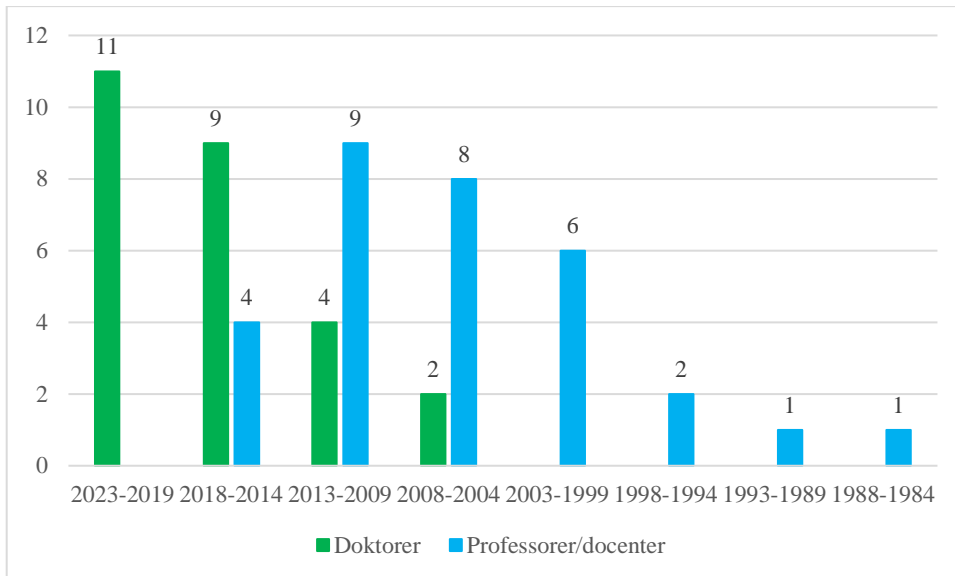
Figur 1. Antal disputerade medarbetare med anknytning till UFC för åren 2020-2023.

Figur 2. Antalet disputerade kvinnor respektive män med anknytning till UFC för år 2022 och 2023.

Ett drygt trettiotal doktorander disponerar åtminstone delvis en arbetsplats vid UFC under sin forskningstid. Under 2023 har ingen doktorand med anknytning till UFC disputerat.

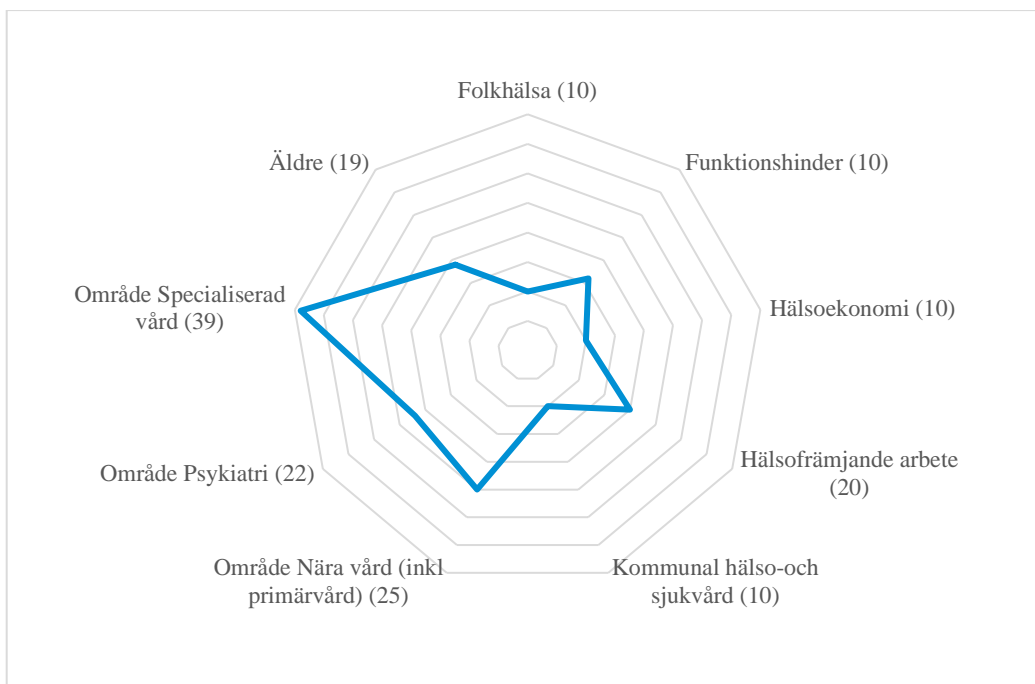
I figuren nedan åskådliggörs panoramat av UFC-anknutna medarbetare med avseende på disputationsår redovisat i 5 års-perioder samt akademisk nivå, vilket speglar en tidsfaktor för docentmeritering. Bland UFC-anknutna medarbetare har endast ett fåtal som disputerat för mindre än 10 år sedan "hunnit dit". Bland medarbetare som disputerat för 10-15 år sedan har drygt hälften uppnått docentur.

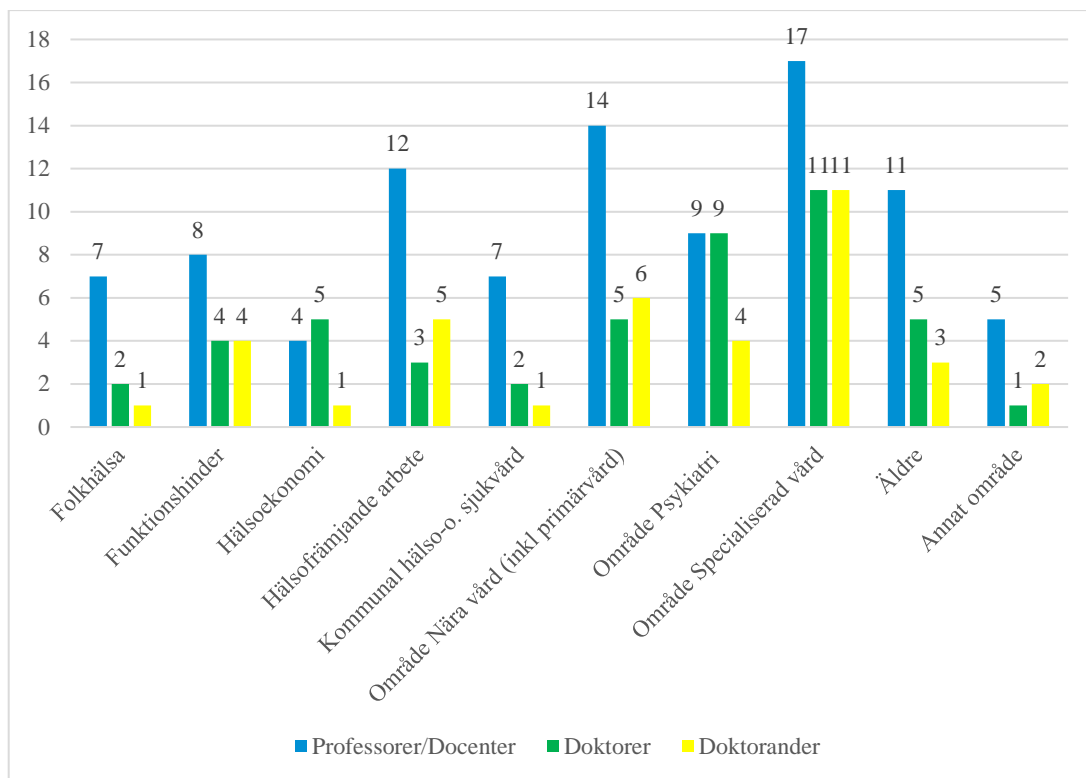
Figur 3. Antal doktorer (26 st) och professorer/docenter (31 st) fördelat på olika disputationsår redovisat i 5 års-perioder under åren 1984-2023.

Inriktning och forskningsområden

Mot bakgrund av Strategi för klinisk forskning och innovation 2019-2030 efterfrågades via enkäten forskningsaktivitet inom specificerade områden, enligt figur 4. Sjuttiofyra medarbetare har svarat att de är involverade i ett eller flera av dessa områden (figur 4 och 5). Åtta medarbetare har svarat att deras forskning helt eller delvis ligger inom något annat område, som t.ex. etik, livskvalitet, prevention, vård avseende barn- och ungdomar samt odontologi.

Figur 4. Antal medarbetare (anges inom parentes) per specificerat område. Det har varit möjligt att välja flera alternativ.

Figur 5. Antal medarbetare per kategori och specificerat område. Det har varit möjligt att välja flera alternativ.

Prioriterade områden

UFC har, förutom en bred allmänvetenskaplig kompetens, särskild erfarenhet och kunskaper inom vissa specifika områden. Inom dessa områden är det angeläget att upprätthålla kompetens liksom att säkra fortsatt kompetens för att möjliggöra en fortsatt stödjande funktion. Sådana metodområden är *Hälsoekonomi* samt *Psykometri och instrumentutveckling*. I det sistnämnda metodområdet har en medarbetare år 2023 fått ett förordnande på 40 procent för att säkra kompetensen. Metodkunskapen inom psykometri och instrumentutveckling är tillämpbara inom flertalet forskningsområden, varav mätning av hälsorelaterad livskvalitet kan särskilt nämnas. Andra metodområden där UFC har särskild kompetens är *kvalitativ metodik* och *mätning av fysisk aktivitet*.

I strategidokumentet för klinisk forskning och innovation 2019-2030 lyfts UFC:s roll för bland annat områdena translationell forskning och Nära vård, varför vi vid den årliga uppföljningsenkäten har frågat om medarbetarnas engagemang inom dessa områden. När det gäller translationell forskning har vi använt Vetenskapsrådets definition: att resultat från experimentell forskning överförs till vården för att ge patientnytta, eller att iakttagelser eller problem i vården ger upphov till nya forskningsidéer. Av de svarande har 42 medarbetare (50 medarbetare år 2022) varit delaktiga i forskning som kan betecknas som translationell, varav 9 svarat att resultat från experimentell forskning överförs till vården, 26 har svarat att iakttagelser eller problem i vården gett upphov till nya forskningsidéer samt 7 har svarat båda alternativen.

Inom UFC finns ett särskilt uppdrag att utveckla strukturerna kring forskning planerad i samverkan med patienter/brukare/närstående, något som i allt högre utsträckning uppmuntras och beaktas av t.ex. forskningsfinansiärer. Under 2023 har ett register, kallat "Levande bibliotek", upprättats med uppgifter om patienter/brukare/närstående som har anmält intresse att bidra i forskning och utveckling. För närvarande är drygt 30 personer listade i registret. Regional Utveckling Vårld och folkhälsa är även anslutna till det "Levande biblioteket. Tjugosju medarbetare rapporterar att de bedriver totalt 24 forskningsprojekt där patient- brukar- eller närståendesamverkan ingår.

UFC har fått i uppdrag att tillhandahålla en plattform för karriärstöd för forskare inom regionen och under 2023 tillsattes en arbetsgrupp för detta. Region Örebro län har som mål att det ska finnas tydliga karriärvägar för disputerad personal inom organisationen och att tiden från disputation till docentur ska minska. Arbetsgruppen har som en aktivitet initierat en återkommande informationsträff tillsammans med utredare från Örebro universitet om docenturprocessen, från ansökan till antagning. Informationsträffen kommer genomföras en gång per termin (september och januari) varav den första ägde rum i september 2023.

UFC har även särskilda uppdrag att bygga/utveckla forskningsområdena *Nära Vård*, *Folkhälsa* och *Äldres hälsa*. Nedan följer en summering avseende uppdrag och aktivitet under 2023 för de tre ovanstående forskningsområdena samt för metodområdet Hälsoekonomi.

Folkhälsa

Det övergripande uppdraget inom forskningsområdet Folkhälsa är att verka för en akademisering av folkhälsoarbetet samt att stärka samhällsnyttan och den regionala betydelsen av forskning inom området. Under året har fortsatt dialog och workshoparbete skett med funktioner och verksamheter inom Region Örebro län i syfte att formera kärnan för den nya universitetssjukvårdsenheten Folkhälsa och Primärprevention samt för att problematisera och konkretisera det övergripande uppdraget. Fortsatt samverkan med vårdcentralerna i norra länsdelen har lett till att forskningen på riktade hälsosamtal nu är igång. Samverkan inom olika forskningsprojekt har också lett till bildandet av forskargruppen *Psykisk hälsa och välbefinnande* vid Örebro universitet. Vidare har ett internationellt samarbete med forskare vid University of Texas at Austin inletts inom ramen för ett treårigt Fortefinansierat projekt kring ungas psykiska hälsa och en fördjupad samverkan har med anledning av projekt också inletts med gymnasieskolan vid Region Västmanland och Örebro län. Under året har forskargruppen både hållit i seminarier i ämnet inom regionen och presenterat sin forskning internationellt. Tio medarbetare har under 2023 varit aktiva med projekt inom forskningsområdet Folkhälsa.

Hälsoekonomi

Hälsoekonomerna vid UFC (HEK-gruppen) har under 2023 utgjorts av en docent (på deltid), tre disputerade hälsoekonomer samt en doktorand. Under 2023 har HEK-gruppen bland annat varit med som expertstöd i projekt som rör vibrationsskador i hand och arm, korsbett, äldrevård, graviditetsdiabetes och Irritable Bowel Syndrome (IBS). HEK-gruppen initierar och bedriver också metod- och utvecklingsinriktad forskning. Vidare har HEK-gruppen erbjudit hälsoekonomiskt stöd till regionens verksamheter, även då det inte varit förknippat med forskning. Ett löpande sådant uppdrag finns inom det nationella systemet för kunskapsstyrning där HEK-gruppen bistår med stöd såväl till Region Örebro län, som till den mellansvenska sjukvårdsregionen. Under 2023 har HEK-gruppen haft undervisningsuppdrag i hälsoekonomi eller närliggande ämnen på grund-, avancerad och forskarutbildnings-nivå vid 4 olika lärosäten, däribland Örebro universitet samt på regionens utbildningar för ST-läkare. Medarbetarna i HEK-gruppen har också handledningsuppdrag. Totalt har 10 medarbetare varit aktiva med forskning inom området Hälsoekonomi under 2023. Inom ramen för det hälsoekonomiska nätverket, i samverkan med Handelshögskolan vid Örebro universitet arrangeras 1-2 seminarier per termin, öppna för alla med ett intresse för hälsoekonomiska frågeställningar, där forskning med hälsoekonomisk inriktning presenteras. Under 2023 tog HEK-gruppen även initiativ till att bilda ett nätverk för hälsoekonomer som är verksamma inom regionorganisationer. Detta nätverk bildades inom ramen för Forum Mellansverige och drivs av HEK-gruppen.

Nära Vård

I uppdraget ingår att omvärldsbevaka, leda, delta och handleda inom forskningsområdet Nära vård. Forskningsledare Nära Vård sitter även med i Samverkansforum äldre och representerar UFC i Samverkansgrupp för regionens hälsofrämjande arbete. Tjugofem medarbetare var under 2023 aktiva inom området Nära vård (inklusive primärvård). Projektet Act In Time fortsätter röna stort intresse och har presenterats bl.a. via Regionalt Programområde Levnadsvanor Mellansverige, Hälsovalsdagar samt till Områdesledning Nära vård. Under område Nära vård-paraplyet har externa medel sökts för att bedriva forskning och handledning och en ytterligare doktorand registrerades i området under året. Samverkan har skett med Nationellt system för kunskapsstyrning och i forskningsprojekt har samverkan skett inom Region Örebro län, med sex andra regioner, samt med Örebro universitet. Omvärldsbevakning av forskningsområdet Nära vård sker löpande, bl.a. i form av akademiska uppdrag som opponentskap och bedömning av antagning till forskarskola Nära vård. Nära vårdseminarieserien har bidragit till att föra ut forsknings- och utvecklingsprojekt till kliniskt verksamma, ledare samt forskare från regionen, kommunerna och universitetet.

Äldres hälsa

Forskningsledare för det prioriterade forskningsområdet Äldres hälsa är koordinator i Samverkansforum äldre, vilket är en långsiktig samverkan mellan Örebro läns tolv kommuner, Örebro universitet och Region Örebro län. En organisatorisk justering under 2023 har lett till att forumet nu har en styrgrupp och en operativ ledningsgrupp. I koordinatorsuppdraget ingår att vara med i styrgruppen och att ha ordförandeskapet i den operativa ledningsgruppen.

Under år 2023 har information om Samverkansforum äldre spridits genom bl.a. en introduktionskurs i klinisk forskning, forskningscaféer, nationell nätverksträff för akademiska noder samt på länsradion. Möjligheterna till forskning inom området har förbättrats genom att en finansieringsmodell för doktorander inom kommunal hälso- och sjukvård sjösattes under 2023, och för att främja nätverkande i forskning inom området så har det under året anordnats en träff för forskargrupperna med de kommunalt finansierade doktoranderna. Nitton medarbetare är aktiva inom forskning med fokus på äldre.

Forskningsstimulerande aktiviteter

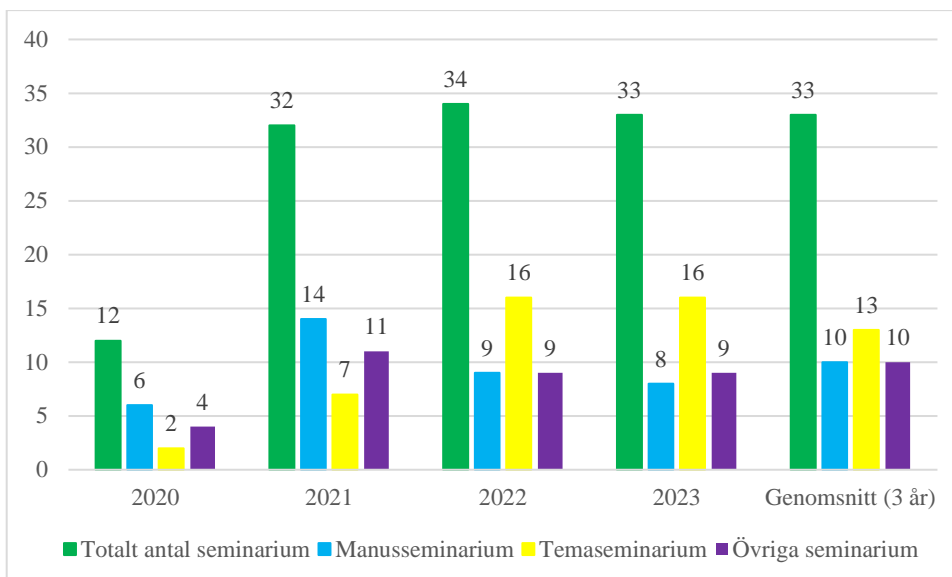
Seminarieverksamheten, forskarkollegiet och doktorandnätverket har sina respektive syften, men ett gemensamt syfte är att utgöra arenor för initiativ, inspiration och kreativitet, utveckling och samverkan inom forskning.

Seminarieverksamhet

Syftet med forskningsseminarierna är att vara en arena för vetenskapligt utbyte och vetenskaplig utveckling för såväl doktorander som disputerade. Det finns två huvudtyper av forskningsseminarier vid UFC; granskningsseminarier och temaseminarier. Vid granskningsseminarierna presenteras och diskuteras manuskript (t.ex. traditionella manus- och kappaseminarium). Temaseminarier kan vara ett enskilt seminarium eller en serie seminarier inom ett avgränsat tema. Det kan utgöras av föreläsningar eller workshops, som syftar till fördjupad kunskap.

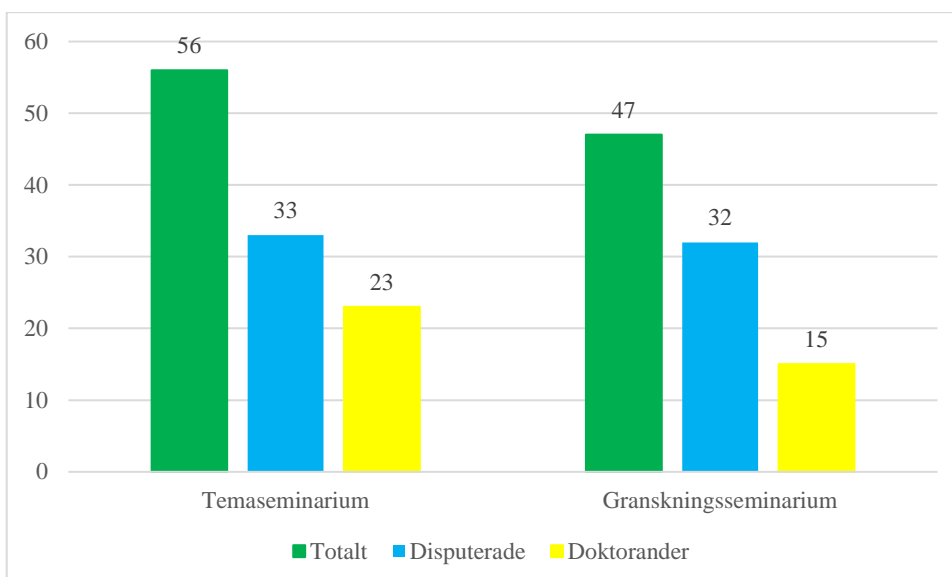
Seminarieverksamheten (att initiera/genomföra eller medverka/delta) är öppen för forskande medarbetare inom Region Örebro län och Örebro universitet.

Under år 2023 har UFC anordnat 33 forskningsseminarier varav ungefär en fjärdedel har utgjorts av s.k. manusseminarier där doktorander har varit presentatörer (figur 6). Antalet manusseminarier och temaseminarier ligger på samma nivå som föregående år. Flertalet av seminarierna samannonseras med Institutionen för Hälsovetenskaper (HV), Örebro universitet. Se bilaga 1 för mer information om innehåll i seminarierna under 2023.

Figur 6. Redovisning över antalet forskningsseminarier som har anordnats vid UFC under åren 2020-2023 och ett genomsnitt. Övriga seminarier är t.ex. kappaseminarier, seminarier om forskningsplan, ansökan om forskningsmedel, inspel på EPM-ansökan m.m.

Totalt har 56 medarbetare deltagit vid ett eller flera temaseminarier och totalt 47 medarbetare har deltagit vid ett eller flera granskningsseminarier (figur 7). Av de disputerade uppger nästan samtliga att de har deltagit vid mellan 1-4 tema- respektive granskningsseminarier under 2023. Av de 23 doktoranderna uppger två tredjedelar att de har deltagit vid 1-2 temaseminarier under 2023, medan en tredjedel uppger att de har deltagit vid 3-4 temaseminarier under 2023. När det gäller granskningsseminarierna uppger nästan samtliga doktorander att de har deltagit vid 1-2 granskningsseminarier under 2023.

Figur 7. Redovisning över antalet medarbetare som har deltagit vid tema- respektive granskningsseminarier under år 2023.

Vidhållandet av den sedan tidigare positiva utvecklingen när det gäller temaseminarierna bedöms vara ett resultat av det arbete arbetsgruppen, som tillsattes år 2021, har gjort avseende seminarieverksamheten, i kombination med att engagerade medarbetare initierat seminarier om olika teman. En kontinuerlig utvärdering av seminarieverksamheten görs i enkätform sedan hösten 2021. Enligt utvärderingen för år 2023 framgår att temaseminarierna attraherar en större extern publik, medan deltagarna vid granskningsseminarierna i högre utsträckning har anknytning till UFC. Sammanfattningsvis visar utvärderingarna att seminarierna vid UFC är givande för dem som deltar.

Forskarkollegiet

Forskarkollegiet är ett mötesforum som planerats och letts av två särskilt utsedda forskande medarbetare och är öppet för disputerade medarbetare med formell eller informell anknytning till UFC. Forskarkollegiet har anordnat 8 möten under år 2023. Kollegiet syftar till att öka kunskapen om varandras forskning, stödja varandra som handledare, diskutera frågor inom forskningsprocessen samt stimulera till etiska reflektioner och god forskningssed. Det ska även vara en arena för spridning av relevant information samt utveckling av forskningsidéer. Kollegiet har under året behandlat olika teman och även bjudit in externa föreläsare. Exempel på teman har varit diskussion om handledarnas perspektiv på handledning och deras betydelse för doktorandernas arbetsmiljö, lärdomar från TED-talk och tankar om forskningskommunikation, Etikprövningslagen och dess tillämpning, internationalisering samt en presentation av området klinisk genetik. Stående punkter är forskningsetik, god forskningssed och pedagogiska frågor inom handledning. Deltagandet i forskarkollegiet har varit på nedåtgående under några år och i slutet av 2023 togs beslut av ledningen vid UFC att upphöra med detta mötesforum.

Doktorandnätverk

Doktorandnätverket (som administreras via UFC men är öppet för alla forskarstuderande medarbetare inom regionen) har anordnat 4 doktorandträffar under år 2023. Nätverket erbjuder såväl sociala aktiviteter som samling kring frågor som uppkommer bland nätverkets medlemmar kring olika aspekter av att som regionanställd genomgå forskarutbildning. Teman under 2023 har till exempel varit erfarenheter av halvtidsseminarium, information om systematiska litteraturöversikter med hjälp av programmet Covidence samt diskussioner om resultatet från enkäten om finansiering och forskningstid doktorander inom Region Örebro län svarat på.

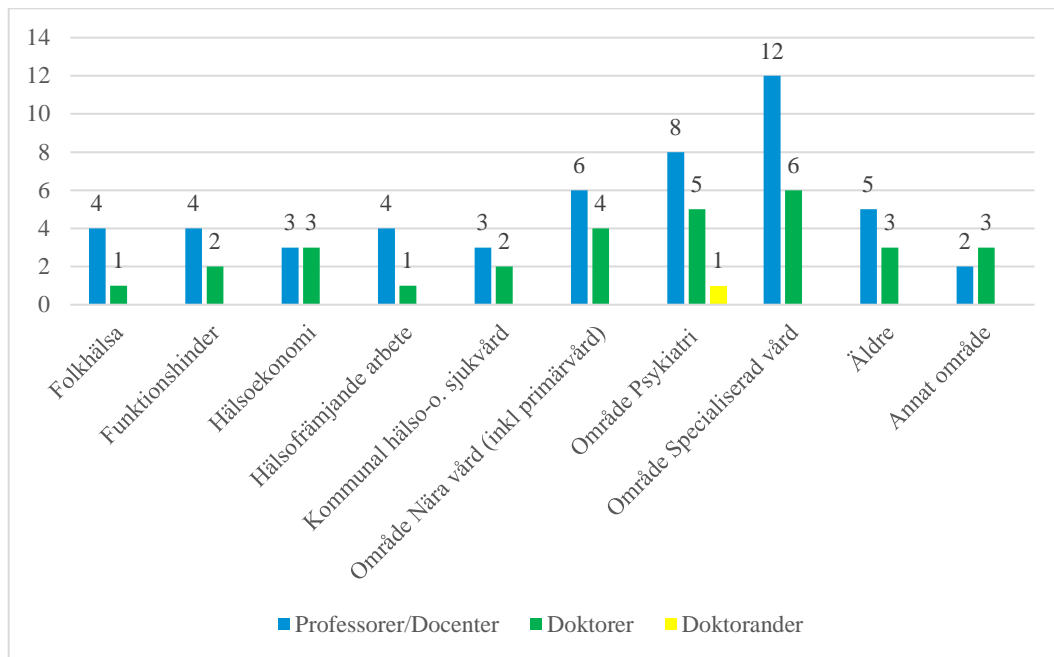
Forskarklubb

Forskarklubbens syfte är att främja nätverkande genom att bereda forskare möjlighet att utanför arbetstid knyta kontakter med andra forskare samt få ta del av en föreläsning. I huvudsak bjuds disputerade som har sin anställning vid Region Örebro län eller Örebro universitet in. Under år 2023 har 5 forskarklubbar anordnats, se bilaga 2 för mer information om ämne och föreläsare. På grund av besparingsåtgärderna som

vidtogs under 2023 avslutade UFC det monetära bidraget till Forskarklubben men tillhandahåller fortfarande administrativ resurs som hanterar anmälningar och beställningar.

Forskningsstöd och infrastruktur

Under år 2023 har både vetenskapligt och administrativt forskningsstöd givits till projekt av olika karaktär. Totalt har 36 medarbetare svarat att de har givit vetenskapligt forskningsstöd till projekt inom 9 olika namngivna områden (figur 8). I tillägg så har fem medarbetare rapporterat stöd inom annat området, såsom psykometri, etik samt kvalitativ metod. Det vetenskapliga stödet har i huvudsak, men inte uteslutande, givits av disputerade medarbetare.

Figur 8. Antal medarbetare som givit vetenskapligt forskningsstöd per specificerat område. Det har varit möjligt att välja flera alternativ.

När det gäller det administrativa forskningsstödet har 11 medarbetare svarat att de givit sådant stöd. Det administrativa stödet har mestadels givits av administrativa medarbetare, men även av några enstaka forskande medarbetare. Stödet nyttjas inom flera områden men de områden som involverar flest medarbetare i stödfunktion är Nära vård (inklusive primärvård) och Psykiatri samt Specialiserad vård.

Andelen medarbetare som givit vetenskapligt och administrativt forskningsstöd ligger på ungefär samma nivå som förra året.

Infrastruktur

Vid UFC finns (bokningsbara) arbetsplatser för såväl doktorander som för seniora forskare. Inom lokaliteterna finns tre större och två mindre bokningsbara mötesrum

samt ett mindre bibliotek med vetenskaplig litteratur. Under 2023 har ett större kontorsrum gjorts om till ett mötesrum då det har funnits behov av fler mötesrum.

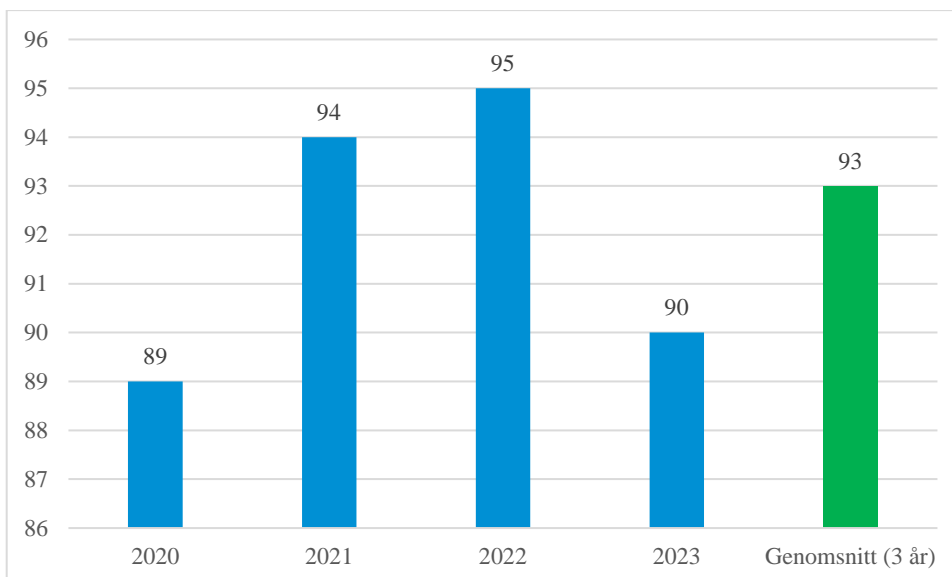
UFC är värd för Laboratoriet för rörelseanalys. Laboratoriet används till forskning, kliniska undersökningar, främst mot ortopederna och ortopedteknik, samt viss utbildning. Utrustningen i laboratoriet möjliggör besvarandet av allehanda biomekaniska frågeställningar samt frågeställningar kring hjärnaktivitet och balans. Under året genomfördes 8 patientbesök och ca 9 gånganalyser på friska personer för att bidra till laboratoriets referensmaterial. Fem forskningsprojekt har nyttjat laboratoriets lokaler och utrustning under året.

Vid UFC finns en funktion för sammanhållen journalutskrift för forskningsändamål som är gemensam för hela regionen. Två administratörer arbetar sammanlagt motsvarande en heltid med denna funktion. Efterfrågan och omfattningen av uppdragen varierar kraftigt men den långtgående trenden är att efterfrågan ökar något. Under 2023 har journalutskriften utförts inom ramen för 18 forskningsprojekt, varav till 10 är projekt inom regionen och 8 externa projekt.

Vetenskaplig produktion

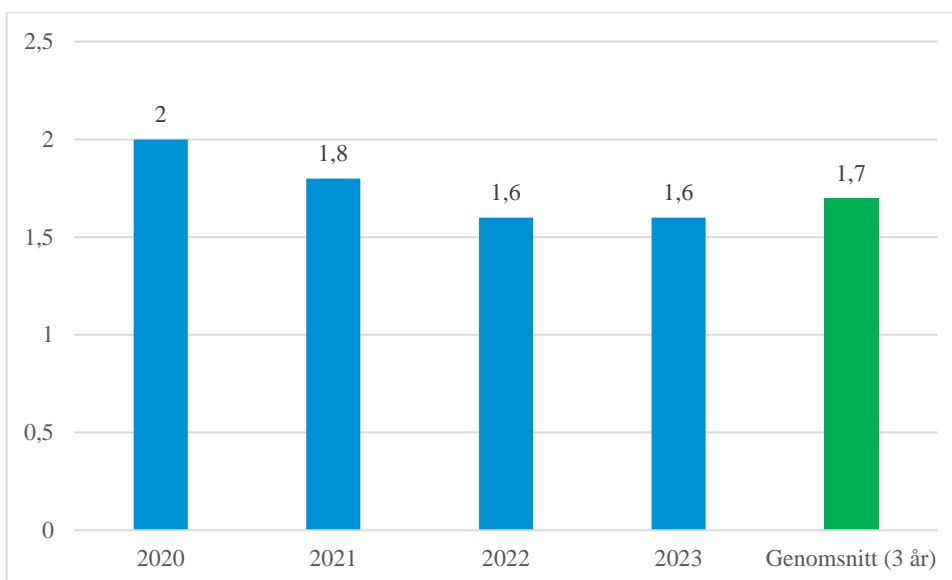
Ett stort antal projekt i olika faser och av olika karaktär bedrivs vid UFC och tonvikten ligger enligt forskningsbokslutet på observationsstudier (69 stycken), kvalitativa studier (33), och behandlingsforskning (27). Såväl forskningsprojekten som publikationerna presenteras mer utförligt i Forskningsbokslutet. För år 2023 redovisas 90 publikationer i form av peer-review-bedömda vetenskapliga originalartiklar författade av forskare knutna till UFC (se figur 9). Dessutom rapporteras 5 översiktsartiklar, 2 övriga artiklar och 2 rapporter.

Det har skett en liten minskning av antalet vetenskapliga publikationer i jämförelse med föregående år (2022). Treårsmedelvärdet för vetenskapliga originalartiklar för perioden 2021-2023 är 93 vilket är oförändrat jämfört med perioden 2020-2022.

Figur 9. Antal peer-review bedömda vetenskapliga originalartiklar per år för perioden 2020-2023, samt medelvärdet för 3-årsperioden 2021-2023. Årets antal är hämtat från forskningsbokslutet den 13 mars 2024.

Eftersom antalet medarbetare varierar över tid redovisas också ett relativt ”produktionsmått”. Antalet vetenskapliga publikationer per disputerad medarbetare (totalantalet publikationer enligt forskningsbokslutet/antalet disputerade medarbetare med anknytning till UFC oaktat finansiering) är 1,6 för 2023 (figur 10). Genomsnittet för 3-årsperioden är 1,7, vilket är en marginell minskning jämfört med föregående period (1,8 för perioden 2020-2022).

Figur 10. Figuren visar ett relativt produktionsmått uträknat som det totala antalet publicerade vetenskapliga originalartiklar dividerat med antalet till UFC anknutna disputerade medarbetare för respektive år samt för den aktuella tre-årsperioden (2021-2023).

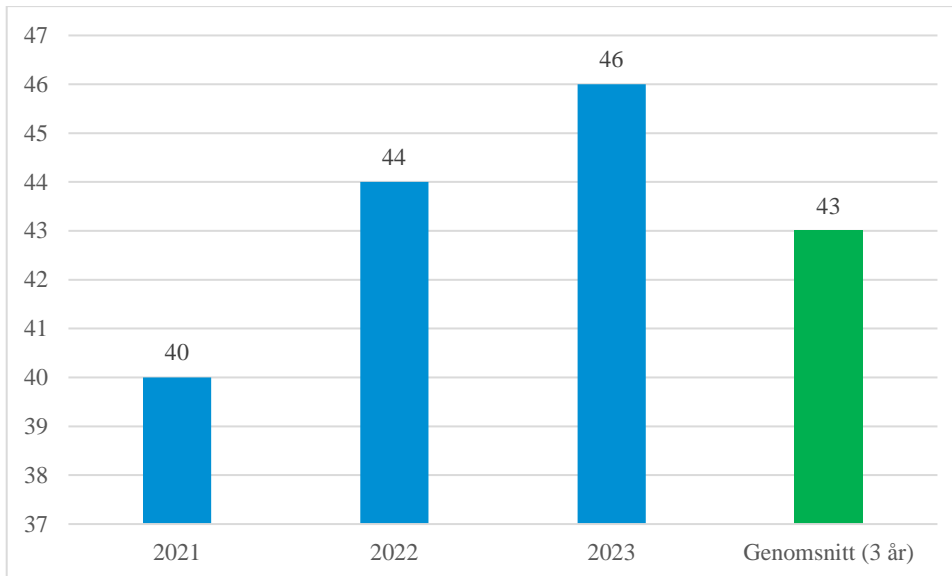
Universitetsbiblioteket vid Örebro Universitet har, med utgångspunkt från de publikationer som är tillgängliga i Web of Science, bidragit med en bibliometrisk analys av bl.a. citeringsgrad för publikationer författade av medarbetare knutna till UFC. För tidsperioden 2020-2022 var 281 publikationer inkluderade där. Baserat på citeringsdata fram till och med 2024-01-31 hade dessa publikationer totalt citerats 1805 gånger med ett medeltal på 5,6 citeringar per publikation. Andelen publikationer som citerats stiger naturligt med publikationens ålder och är för publikationerna från 2020 hela 96 procent medan den för publikationer från 2022 är 58 procent (medeltalet är 80 procent för åren 2020-2022). Under tidsperioden 2020-2022 hade 28 publikationer ett s.k. CNCI-värde (Category Normalized Citation Impact) som var 2 eller högre, d.v.s. de hade fått minst dubbelt så många citeringar som genomsnittet i sina respektive kategorier.

Sextioåtta vetenskapliga presentationer vid konferenser och 105 muntliga, populärvetenskapliga presentationer har genomförts av 38 medarbetare under år 2023 (tabell 1). Antalet vetenskapliga presentationer har ökat något jämfört med föregående år (60 presentationer år 2022). När det gäller muntliga populärvetenskapliga presentationer ligger antalet för detta år på samma nivå som förra året. Däremot kan en svag uppåtstigande trend märkas av antalet som har hållit presentationerna under de senaste 3 åren (27 st år 2021, 35 st år 2022).

Tabell 1. Vetenskapliga och populärvetenskapliga presentationer

	Vetenskapliga presentationer	Muntliga populärvetenskapliga presentationer
Antal presentationer	68	105
Professorer/docenter	16	14
Doktorer	11	9
Doktorander	11	15
Totalt antal medarbetare	38	38

Ungefär 90 procent av UFC:s disputerade medarbetare, som svarat på enkäten (43 st), har under 2023 haft åtaganden som granskare (referee) av arbeten inskickade för publikation i vetenskapliga tidskrifter. Även tre doktorander har haft sådana uppdrag under året. (figur 11). Flertalet (31) medarbetare rapporterar 1-3 uppdrag, medan några anger 4-6 respektive ≥ 7 uppdrag (12 respektive 3 medarbetare).

Figur 11. Figuren visar antalet medarbetare som har haft ett eller flera referee-uppdrag under åren 2021-2023 och ett genomsnitt (3 år).

Akademiska uppdrag

Totalt 12 medarbetare rapporterar ett eller flera uppdrag, i form av opponentskap eller som ledamot i betygsnämnd vid disputation samt som granskare vid halvtid under 2023 (tabell 2), vilket är en minskning jämfört med föregående år (16 år 2022).

Tabell 2. Akademiska uppdrag inom forskarutbildning

	Lärosäte		
	ORU	Svenskt ej ORU	Nordiskt
Opponent vid disputation	-	1	1
Betygsnämnd disputation	-	6	2
Granskare halvtid	5	2	1

Tjugoen medarbetare har rapporterat andra nationella vetenskapliga uppdrag (t.ex. sakkunnig eller ledamot) vid olika myndigheter, finansiärer, råd samt kunskapscentra m.m. (tabell 3) och 4 medarbetare har haft internationella vetenskapliga uppdrag (t.ex. sakkunnig, medverkande, ledamot) i föreningar, forskningsråd, eller vid universitet.

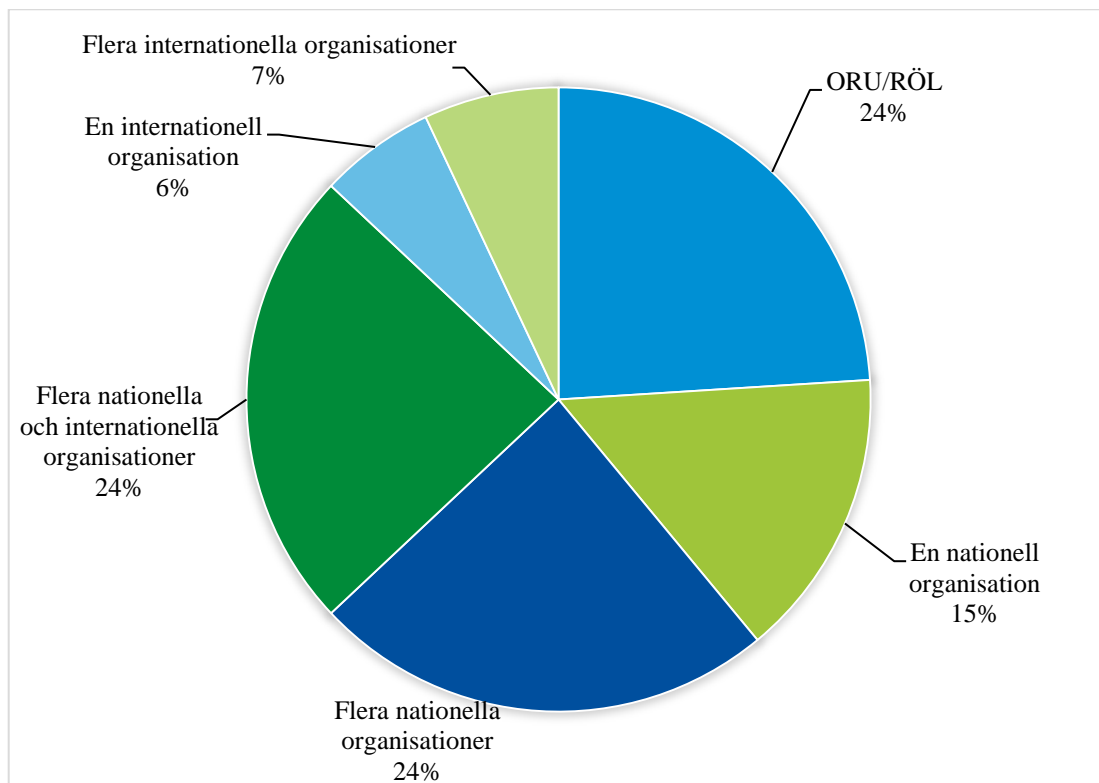
Tabell 3. Nationella vetenskapliga uppdrag

	Antal medarbetare som haft nationella vetenskapliga uppdrag				
	EPM	Finansiär	SBU	Socialstyrelsen	Annan
Uppdrag som sakkunnig, medverkande, ledamot m.m.	4	1	5	8	9

Nationell och internationell forskningssamverkan

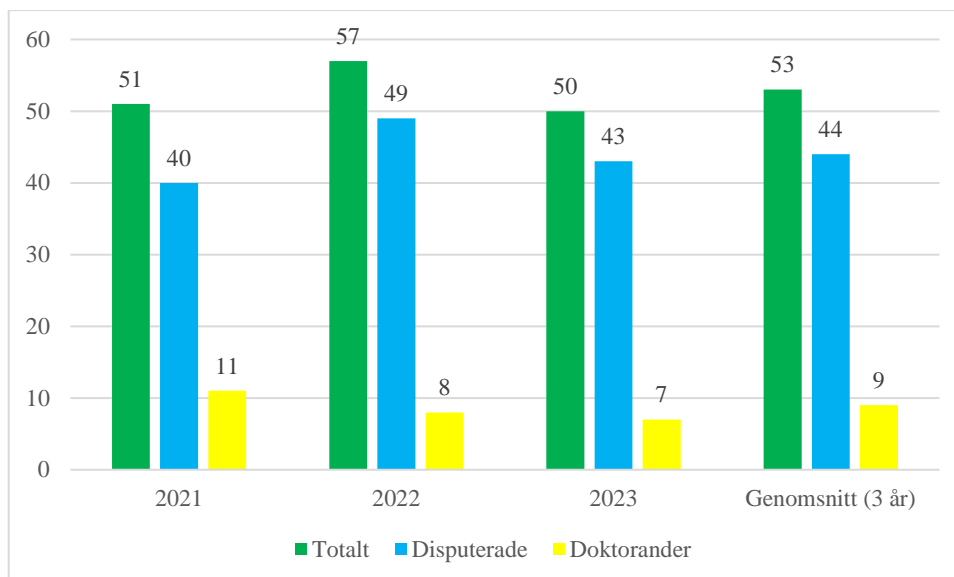
Strategi för klinisk forskning och innovation Region Örebro län 2019-2030 poängterar värdet av nationell och internationell forskningssamverkan.

Den bibliometriska analysen från Universitetsbiblioteket vid Örebro Universitet har bidragit med en kartläggning av publikationer i samverkan (lokalt, nationellt, internationellt). Som utgångspunkt för bibliometrin användes de publikationer från 2023 som fanns i tidskrifter indexerade i Web of Science (78 stycken). Dessa speglar att medarbetare vid UFC under 2023 publicerade i samverkan med 86 organisationer (i eller utanför Sverige) och i 20 andra länder, där samverkan med forskare i Storbritannien, Australien samt Norge var mest förekommande (9 publikationer per land). Se figur 12 avseende fördelning av de analyserade publikationerna i lokal, nationell eller internationell samverkan.

Figur 12. Fördelning av olika typer av samarbete. ORU/RÖL-fältet indikerar publikationer med författare endast från ORU/RÖL. Med organisation menas olika universitet och universitetssjukhus (regioner) samt forskningsinstitut.

Femtio medarbetare rapporterar att de bedrivit forskning i nationellt samarbete (figur 13). År 2023 hade 43 av de disputerade (91 %) och 7 av doktoranderna (27 %) haft nationellt forskningssamarbete.

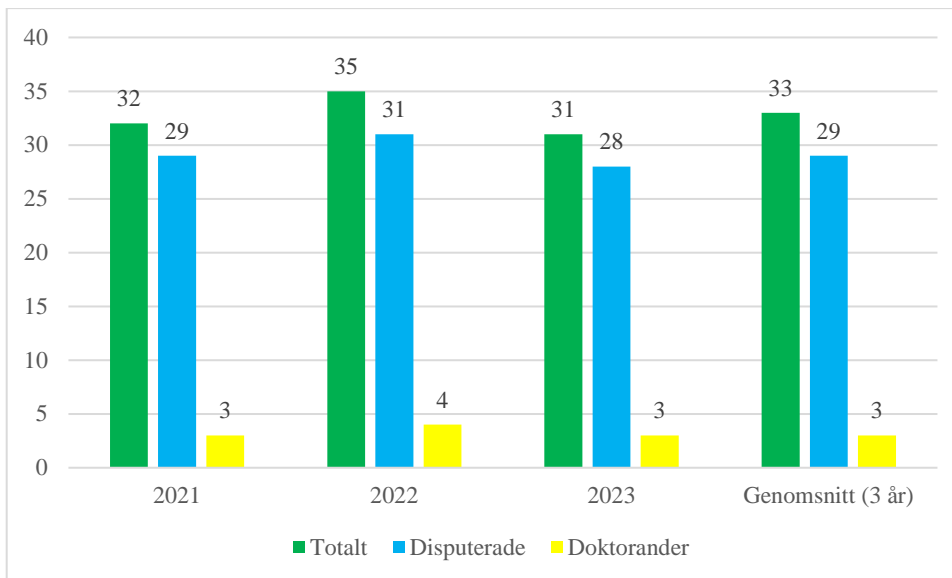

Figur 13. Antal medarbetare (även uppdelat på kategorierna disputerade och doktorander) vid UFC som bedriver forskning i nationellt samarbete.

Under 2023 har Fakulteten för Medicin och Hälsa vid Örebro universitet ersatt forskningsmiljöerna med forskargrupper. Ungefär en tredjedel av doktoranderna och omkring 60 procent av de disputerade vid UFC har uppgett att de tillhör någon eller några forskargrupper vid Örebro universitet.

Inom Fakulteten för Medicin och Hälsa har det under 2023 anordnats olika forum för forskande medarbetare. Nästan hälften av doktoranderna och 60 procent av de disputerade vid UFC uppger att de har deltagit vid något av dessa forum, åtminstone vid ett tillfälle.

Trettioen medarbetare rapporterar att de bedrivit forskning i internationellt samarbete (figur 14) under år 2023. Av dessa 31 medarbetare är det 28 disputerade (60 procent av det totala antalet disputerade) och 3 doktorander (12 procent av det totala antalet doktoranderna) som har haft internationellt samarbete.

Figur 14. Antal medarbetare (även uppdelat på kategorierna disputerade och doktorander) vid UFC som bedriver forskning i samarbete med utländska forskare.

Totalt 29 medarbetare, varav 19 disputerade och 10 doktorander, har deltagit vid internationella seminarier under 2023. Fördelningen mellan fysiska seminarier och distansseminarier har varit ungefär lika. Sex medarbetare (1 disputerad och 5 doktorander) har deltagit vid internationella kurser. Två doktorander från lärosäten utanför Sverige har tillbringat viss forskningstid vid UFC.

Innovation och samverkan med civilsamhället

En medarbetare vid UFC är formellt knuten till Innovationsteamet inom FoU. Kopplingen har inneburit fördjupad kontakt med Social Impact Lab (SoIL) vid Örebro Universitet. Tre medarbetare vid UFC har under 2023 genomgått programmet inom SoIL.

Medarbetare vid UFC har under 2023 arbetat med att utveckla struktur och stöd för främjande av patienters/brukares/närståendes delaktighet i forskningsprocessen när det gäller forskning inom regionen. Se mer information om detta på sidan 7.

Medarbetare har också under året samarbetat med intresseorganisationer och nationella kunskapscentra inom flera områden.

Pedagogiska uppdrag

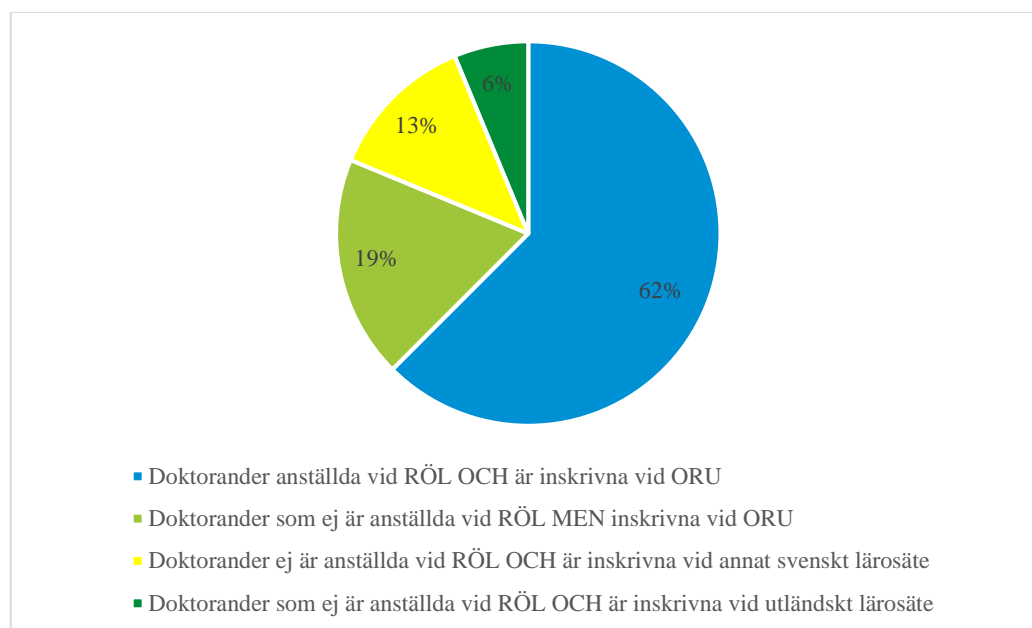
Vetenskaplig handledning

Det största pedagogiska uppdraget för UFC:s disputerade medarbetare är vetenskaplig handledning, av framför allt doktorander, men även handledning av regionens medarbetare i magister- och mastersarbeten förekommer. Även enstaka doktorander handleder (efter godkänd halvtid) magisterarbeten och uppsatser på grundutbildningsnivå.

Under år 2023 har 39 disputerade medarbetare haft uppdrag som huvud- och/eller bihandledare för doktorander (tabell 4).Handledarskapet avser totalt 80 doktorander utifrån inkomna enkätsvar. Den absoluta majoriteten (över 60 %) av dessa doktorander är anställda vid Region Örebro län och inskrivna vid Örebro universitet. Tre disputerade medarbetare är bihandledare för 5 doktorander som är inskrivna vid utländska lärosäten (figur 15).

Tabell 4. Handledarskap doktorander

	Antal svarande	Endast huvudhandledare	Endast bihandledare	Både/och	Totalt antal medarbetare i handledarskap
Professorer/docenter	30	4	4	17	25
Doktorer	17	-	14	-	14

Figur 15. Procentuell fördelning av doktorandernas (som handleds av medarbetare vid UFC) lärosätstillhörighet och ev regionanställning.

Under år 2023 har 22 disputerade medarbetare och 3 doktorander haft övriga handledningsuppdrag. De har varit handledare för 8 predoktorander och 30 magister/masterarbeten samt 23 andra uppsatsarbeten (tabell 5).Handledningen av magister- och masteruppsatser/studenter ligger på samma nivå som föregående år medan handledningen av kandidatstudenter/uppsatser har minskat med 38 procent i jämförelse med föregående år (31 st år 2022) men är fortfarande dubblerad i jämförelse med år 2021 (9 st).

Tabell 5. Övriga vetenskapliga handledarskap

	Pre-doktorand	Magister/Master-uppsats	Kandidat-uppsats	Övrigt uppsats-arbete	Totalt antal medarbetare i övrigt handledarskap
Antal studenter/uppsatser	8	30	19	6	
Antal handledare					
Professorer/docenter	7	10	4	2	12
Doktorer	1	6	4	2	10
Doktorander	-	1	1	1	3

Andra pedagogiska insatser

UFC anordnade kursen ”Vetenskapligt förhållningssätt” för 26 ST-läkare under hösten 2023. På kursen fördjupar ST-läkarna sin förmåga till ett vetenskapligt förhållningssätt i det medicinska arbetet, som att söka, läsa, tolka och använda medicinsk vetenskaplig litteratur. Av totalt 10 föreläsare på kursen är 5 knutna till UFC. När det gäller kursens läshandledare är samtliga 4 knutna till UFC.

Fem medarbetare har haft kursansvar eller uppdrag som examinator inom några kurser på avancerad nivå och forskarutbildningsnivå vid Örebro universitet och Jönköpings universitet. Uppdragen har bland annat varit kopplade till läkarprogrammet och arbetsterapeutprogrammet.

Trettio av UFC:s medarbetare har bidragit med undervisning inom ett flertal utbildningar och på olika nivåer, från grundnivå till forskarutbildningsnivå. Vid Örebro universitet har medverkan skett inom läkar-, sjuksköterske-, arbetsterapeut-, hälso- och sjukvårdskurators-, psykolog och socionomutbildningarna, biomedicinska analytiker- och tränarprogrammet samt på kurser vid Handelshögskolan. Andra lärosäten där medarbetarna har bedrivit undervisning är Högskolan i Dalarna, Högskolan i Kristianstad, Jönköping University, Linköpings universitet samt Stockholms universitet. Undervisningen har avsett områden som hälsoekonomi, implementeringsfrågor, psykoterapi, proteser, fysisk aktivitet och träning samt teckenspråkstolkning.

Ekonomi

Under senare delen av 2023 skärptes det ekonomiska läget för Region Örebro län och alla enheter fick uppmaning om att göra besparingar. Den allra största kostnadsposten för UFC utgörs av personalkostnader; 23 944 tkr för 2023 inkluderande 245 tkr för kurser/konferenser och resor. Kostnaderna för lokaler och underhåll uppgick till 1 239 tkr, för IT/Tele till 963 tkr, för material och inventarier till 224 tkr samt för övrig drift till 495 tkr. Intäkterna, främst för pedagogiska insatser, uppgick till 2 337 tkr. Nettokostnaden för UFC 2023 blev därmed 24 529 tkr, vilket är 2,1 miljoner lägre än

budgeterat. Differensen mot budget ligger främst inom personalkostnader där vakanshållning av tjänster och förordnanden samt internrekrytering av ny verksamhetschef står för stor del, men även förbrukningsinventarier och resor var lägre än budgeterat. Tillsammans bidrar dessa kostnader till att kostnaderna var 2 416 tkr lägre än budgeterat. Intäkterna påverkar dock det totala utfallet negativt då utfallet är 365 tkr lägre än budgeterat.

Externa forskningsanslag

Totalt har 49 medarbetare sökt externa forskningsanslag under år 2023 (tabell 6) vilket är en ökning med över 10 procent jämfört med föregående år (44 st).

Tabell 6. Antal medarbetare som sökt externa forskningsanslag

	Antal som har sökt forskningsanslag	Antal som har varit både huvud- och medsökande	Antal huvud-sökande	Antal med-sökande
Professorer/docenter	22	13	7	2
Doktorer	10	4	-	6
Doktorander	17	3	7	7
Totalt	49	20	14	15

Totalt har 30 disputerade medarbetare och 14 doktorander fått beslut om externa forskningsanslag under 2023. Antalet disputerade som fått beslut ligger på ungefär samma nivå som föregående år (29 st) men antalet doktorander som fått beslut har ökat kraftigt (3 st år 2022). Trettioen av medarbetarna har fått ett eller flera anslag beviljade (tabell 7), vilket är en ökning med över 40 procent i jämförelse med föregående år (22 st). Externa rekviderade medel för forskningsprojekt under år 2023 var ca 14 mkr till UFC, vilket är en ökning med mer än 8 miljoner jämfört med föregående år (2022).

Tabell 7. Antal medarbetare som fått beslut om externa forskningsanslag

	Antal som har fått beslut om forskningsanslag	Antal som endast fått bifall	Antal som fått både bifall och avslag	Antal som endast fått avslag
Professorer/docenter	20	1	14	5
Doktorer	10	3	6	1
Doktorander	14	3	4	7
Totalt	44	7	24	13

Reflektioner

År 2023 var ett tungt år globalt sett med många internationella konflikthärddar och ekonomisk lågkonjunktur. Nationellt överlag och kanske för regionerna i synnerhet, innebar detta stora negativa konsekvenser i form av bl.a. skenande kostnader. Till följd av detta behövde regionen driva igenom kraftiga ekonomiska åtstramningar fr.o.m. hösten 2023 vilket har bromsat den expansion som UFC upplevt sedan tillskapandet av enheten. Dessa åtstramningar har bland annat resulterat i anställningsstopp, utbildningsstopp och stopp för resor, utom i direkt verksamhetskritiska fall. Personalmässigt har det för UFC inneburit att forskningsförordnanden och en administrativ tjänst har hållits vakanta, omfattningen av intermittenta timanställningar har dragits ned och tillsättning av ny biträdande verksamhetschef i samband med verksamhetschefsbytet pausades.

För medarbetarna har det betytt att nätverkande arbete och resor/konferenser som inneburit kostnader för UFC har dragits ned till ett minimum. Även om det ibland finns goda möjligheter att delta i möten/konferenser/utbildningar digitalt, kan det digitala formatet inte ersätta fysiska träffar. Konsekvensen blir att UFCs medarbetare tappar kontakten med nationella och internationella sammanhang, och därmed missar en viktig källa till omvärldsbevakning. Region Örebro län och Örebro universitet förlorar också möjlighet till spridning av forskningsresultat.

Under 2023 har det blivit allt tydligare att konkurrensen om de interna finansiella medlen, t.ex. från ALF och Forskningskommittén, har blivit hårdare. Detta innebär också att trycket väntas öka på utlysningarna av de Universitetssjukvårdsförordnanden om upp till 40 procent arbetstid som finansieras av UFC. Antal och förutsättningar för sådana förordnanden bör därför diskuteras ytterligare. En god balans mellan forskningsaktiva på olika akademisk nivå behövs för att det akademiska "ekosystemet" ska fungera och ge en tillräcklig återväxt av doktorander. I det sammanhanget spelar också forskningsledarfunktionen vid UFC en stor roll. I tillägg börjar Universitetssjukvårdsenheten för folkhälsa och primärprevention att hitta sina former. Arbetet med att hitta struktur och konkretisera enhetens uppdrag fortsätter.

Under senare år har UFCs verksamhet blivit mer strukturerad, rutiner har tillkommit som ökar transparens i beslut och övrigt ledningsarbete. Under 2024 kommer styrande aktivitets- och måldokument uppdateras så de blir adekvata utifrån rådande omständigheter och kan fortsätta bidra till verksamhetens riktning och utveckling. Detta kommer också att göra det lättare att identifiera UFCs roll i regionens Forskning och Utbildningsorganisation och står i samklang med områdets önskan om att förtydliga FoUs verksamhet gentemot övriga verksamheter inom regionen.

Liksom för de flesta organisationer och verksamheter kommer arbetet och arbetsmiljön på UFC behöva hitta nya former efter pandemin. Med stor sannolikhet kommer framtiden innebära att UFC i större utsträckning än innan pandemin blir en hybrid

arbetsplats där fysisk närvaro på jobbet inte är lika självklar. Risker och konsekvenser för alla aspekter av verksamheten med digitalt arbete på distans vs. arbete på plats på UFC behöver belysas för att kunna nå ett nytt normalläge där UFCs organisationskultur fortfarande kan präglas av att vara stimulerande och kreativ.

Den ekonomiska situationen för UFC och Region Örebro län i stort, ser ut att vara fortsatt ansträngd under 2024 och, utifrån vad vi kan överblicka, även 2025. Det ställer högre krav på våra medarbetare att bli ännu flitigare med att söka externa medel och för ledningen att identifiera ytterligare onödiga kostnader och effektiviseringsmöjligheter. Men en konsekvens är också att verksamheten behöver justera målen. Det är inte rimligt att fortsätta expandera och ständigt växa när tilldelade resurser inte hänger med omvärldskostnadsökningarna.

Glädjande nog visar sammanfattningsvis verksamhetsberättelsen för 2023 dock att medarbetarna vid UFC, trots att halva året 2023 präglades av hårda ekonomiska åtstramningar, fortsatt att leverera forskning av hög kvalitet, erbjudit anpassat forskningsstöd av god kvalitet och sökt och erhållit externa medel i större omfattning än tidigare.

Örebro 2024-03-22

.....
Martin Eriksson Crommert
(verksamhetschef)

.....
Agneta Anderzén Carlsson
(ledningsuppdrag)

Sammanställt av Daniel Pichler

Bilaga 1 - UFC:s forskningsseminarier under år 2023

Datum	Seminarietyp	Presentatör/respondent	Ämne/titel
2023-01-16	Seminarium	Reza Tabrisi (d)	Pyskiatri: Clozapine but not lithium reverses aberrant tyrosine uptake in patients with bipolar disorder
2023-02-07	Kappaseminarium	Kaja Heidenreich (d)	Making ethics visible – an exploration of moral reasoning in the clinical setting of ethic rounds, intensive care and vascular surgery
2023-02-13	Seminarium	Linnea Stenmark (d)	Pyskiatri: The effect of ECT on rates of psychiatric readmission and suicide in schizophrenia
2023-03-09	Manusseminarium	Louise Norlander (d)	Lived experiences of living with pectus excavatum
2023-03-13	Seminarium	Elsa Tornhamre (d)	Pyskiatri: Vem riskerar att drabbas av långvariga subjektiva minnesstörningar efter ECT?
2023-03-13	Temaseminarium	Sun Sun, Klas-Göran Sahlén	Hälsoekonomi: Svensk preferensvärdering för EQ-5D-5L
2023-03-14	Temaseminarium	Anders Wirén	Statistik: Linear regression
2023-03-17	Manusseminarium	Tanja Eriksson (d)	Essensen i den suicidala drivkraften
2023-03-23	Temaseminarium	Ylva Nilsagård, Fawzi Kadi, Andreas Nilsson, Marie Matérne, Linda Westling, Elisabeth Ljunglöf	Nära vård. Mötet mellan forskning och klinisk verksamhet: Riktat hälsofrämjande arbete för att nå fler målgrupper?
2023-03-28	Temaseminarium	Ruzan Udumyan	Statistik: Logistic regression
2023-03-29	Seminarium	Evelina Karvonen (pd)	Forskningsplan: AWETISM - Autism well-being and empowerment: through increased resilience, salutogenic approach and motivation
2023-04-14	Temaseminarium	Anna Duberg, Lena Axelsson Svedell (d), Katarina Lindstedt, André Frank, Marie Matérne	Från forskning till innovation – hur då? Tre exempel på forskningsidéer som fått stöd i Social Impact Lab under 2022
2023-04-17	Seminarium	Katarzyna Popiolek (d)	Pyskiatri: Associations of ECT with relapse after mania episode
2023-04-26	Manusseminarium	Kaja Heidenreich (d)	To operate or not to operate – moral reasoning at vascular surgeons' case conferences
2023-04-26	Temaseminarium	Maria Fogelkvist	Psykometri: Översättning och anpassning av instrument/frågeformulär till svenska
2023-05-03	Manusseminarium	Anette Granberg (d)	Implementation of complex interventions for people with disabilities: A systematic review
2023-05-11	Kappaseminarium	Paulina Norén (d)	The Swedish self-administered version of World Health Organization Disability Assessment Schedule 2.0 – patient's perspective, construct validity and normative data
2023-05-15	Seminarium	Qiwei Zhai (d)	Pyskiatri: Granskning av ansökan om forskningsmedel
2023-05-15	Temaseminarium	Daniel Smith	Statistik: Statistical power and sample size
2023-05-29	Temaseminarium	Ylva Nilsagård, Erika Hindorf Henriksson, Anna Westin	Nära vård. Forskning och utvecklingsarbete – med fokus på förändrade arbetssätt
2023-06-16	Kappaseminarium	Kaja Heidenreich (d)	Making ethics visible – doctors' moral reasoning in patient care

(d) = doktorand, (pd) = predoktorand

Datum	Seminarietyp	Presentatör/respondent	Ämne/titel
2023-08-29	Temaseminarium	Elin Vimefall, Daniela Andrén, Linda Ryen	Hälsoekonomi: Ekonomiska utvärderingar av suicidprevention
2023-09-19	Manusseminarium	Alexandra Björck (d)	Cognitive ability in a post-stroke population in a medium-sized Swedish municipality and associations with factors for returning to everyday life
2023-10-02	Temaseminarium	Annika Söderman, Mialinn Arvidsson Lindvall, Nina Bäckman	Nära vård: Forskning och utvecklingsarbete med fokus på minskad ensamhet hos äldre
2023-10-11	Manusseminarium	Linette Marie Kofod (d)	Individualized oxygen during daily activities with COPD - A feasibility, pilot study
2023-10-18	Temaseminarium	Carina Berterö	Forskningsmetodikens djungel: Kvalitativ metod - likheter och olikheter.
2023-10-24	Temaseminarium	Fredrik Söderqvist, Lena Uvhagen, Sussan Öster, Urban Norling	Psykisk hälsa bland ungdomar – från epidemiologisk bevakning till skolbaserat främjande
2023-11-07	Temaseminarium	Anders Wirén	Statistik: Deskriptiv statistisk analys
2023-11-22	Temaseminarium	Maria Fogelkvist	Psykometri: Att välja mätinstrument
2023-11-23	Manusseminarium	Rose-Marie Wilnerzon Thörn (d)	Patients and healthcare professional's experiences of immediate mobilization at the post-anesthesia care unit after elective colorectal surgery
2023-11-28	Temaseminarium	Ylva Nilsagård, Alexandra Björck (d), Kristina Luhr	Nära vård: Teknik, verktyg och samverkan
2023-12-05	Manusseminarium	Anna Andersson-Watz (d)	Mechanically assisted cough for patients with progressive neurological disease; For hope and relief in an uncertain disease progression
2023-12-13	Temaseminarium	Daniel Smith	Statistik: Sample size and power calculations

(d) = doktorand

Bilaga 2 - UFC:s forskarklubb under år 2023		
Datum	Föreläsare	Ämne
2023-01-24	Karin Hugelius, universitetslektor och docent vid Örebro universitet	När katastrofen är framme
2023-03-02	Mia von Euler, dekan, professor i neurologi vid Örebro universitet och överläkare vid universitetssjukhuset i Örebro.	Stroke – forskning, framsteg och framtid
2023-05-03	Grahame Simpson, adjungerad professor vid Griffith University i Australien	Förvärvad hjärnskada/down under
2023-09-11	Joakim Petersson, universitetslektor i kriminologi vid Örebro universitet	Forskning kring våld i nära relationer
2023-10-17	Andreas Wladis, förvaltningsövergripande chefläkare samt professor i katastrofmedicin	Kriget i Ukraina, vad säger det oss